AKI TUDJA, MI A LÉNYEG

az AMEGA beszélgetőpartnere: Dr. Papp Gábor

szigetvári gyermektüdőgyógyász
az Allergia Képzett Iskola program vezetője

Ismered az Amegát?
Természetesen. A riportokat is el szoktam olvasni, és két cikkem is jelent már meg a lapban.

A gyermekpulmonológusok és a felnőtt tüdőgyógyászok között – a tapasztalatom szerint – harmonikus az emberi kapcsolat. Elég csak az Amega rendezvények kitűnő gyermekpulmonológiai témájú előadásaira utalni, mégis sok éves problémát jelent a gyermekek átkerülése a felnőtt hálózatba.
Meghatározó az, hogy az adott régióban milyen kapcsolatot tud kialakítani a két fél, és ez a kapcsolat valóban nem mindig optimális. A gyermekpulmonológia a szó szoros értelmében szeretné átadni a betegeit, de erre nincsenek rendszerszintű bejáratott utak. Ez is – mint annyi minden a magyar egészségügyben – esetleges. Saját praxisomban is élő probléma ez.

Hogyan látod a gyermekpulmonológia jelenét és jövőjét? Nyilván ez egy hosszú értekezést is megérne, de röviden mit gondolsz erről a kérdésről?
Amikor Mosdóson elkezdtem a gyermekgyógyászatot, akkor az olyan strukturális vizsgálatoknak, mint például a bronchoscopia, nagyon nagy szerepük volt a gyógyításban. Ez szép lassan kikopott, és a funkcionális vizsgálatok, az allergológia és a légzésfunkció kerültek egyre jobban előtérbe. Ma sokkal nehezebb eljuttatni egy gyermeket a bronchológiára, mint korábban. Átalakult a szakma: nagyságrendekkel kevesebb a tbc, ma már alig végeznek hörgőtükrözést asztmás gyermekeknél, az allergológia viszont előtérbe került.

Mi vitt rá arra, hogy a gyermekgyógyászattal kezdj el foglalkozni?
Az egyetemi éveim alatt a gyermekgyógyászat választása nem volt kérdéses, bár gondolkodtam tudományos pályán is. Akkoriban kikristályosodott bennem, hogy pulmonológus biztosan nem

leszek. Először Szombathelyre szerettem volna kerülni *Cholnoky Péter* professzor osztályára, de oda csak öt év múlva kerülhettem volna, a laborban és a kórbonctanon végzett munka után. Ezért választottam Mosdóst, ahol nagyon megszerettem a gyermekpulmonológiát.

Mosdóson nagyhírű intézmény volt. Szólj néhány szót az ott töltött időről.
A gyermekosztály 176 ágyas volt, és nagyon szerettem ott dogozni. Ekkor találkoztam először CF-es betegekkel, és megismerhettem mindent, amit akkoriban tenni lehetett értük. A 90-es évek elején még más volt az asztma terápiája, sok súlyos betegünk volt, és megtanultam az ő ellátásukat is. 16-17-en dolgoztunk az osztályon, a kórház területén laktunk, és jó közösséget alkottunk.

Kik voltak a vezetőid?
Andrásofszky Barna főorvos úr volt az osztály és az intézmény vezetője, de dolgoztam *Gyurkovits Kálmán* professzor úr mellett is. A közvetlen főnököm és mentorom *Szlávik Mária* és *Laki István* volt, utóbbi most Törökbálinton dolgozik. Tőlük rengeteget tanultam, de mindenkire nagy szeretettel gondolok vissza ma is.

Az egyetemen sokan szeretnének gyermekgyógyászok lenni, de hamar szembesülnek azzal, hogy a súlyos esetekben a beteget nem mindig lehet meggyógyítani. A halált minden orvos nehezen tudja feldolgozni, de a gyermekgyógyászatban ez még nehezebb lehet.
Nagyon nehéz. Azokkal a krónikus betegekkel, akik hosszú időt töltenek el egy osztályon, mint például a CF-esek, óhatatlanul nagyon szoros kapcsolatba kerül az orvos. Talán az tudja átsegíteni a betegek elvesztése okozta traumán, ha arra gondol, hogy mindent megtett értük, de persze mindig felmerül bennünk a kétség.

A CF-es betegek kapcsán meg kell jegyezni, hogy ez a kórkép lassan átkerül a felnőtt tüdőgyógyászat területére, ami néhány évtizeddel ezelőtt még elképzelhetetlen volt.
A közelmúltban megrendezett gyermektüdőgyógyász kongresszuson a legtöbb előadás a CF-ről szólt. *Laki István* főorvos azt mondta ezzel kapcsolatosan, hogy hamarosan át kell írni a gyermekgyógyászati tankönyveket, hiszen a CF-es betegek egészen jó állapotban kerülnek át a felnőtt tüdőgyógyászok felügyelete alá, és hála a legmodernebb terápiáknak, akár a 60 éves kor elérése is lehetővé válhat.

Szegeden végeztél és Mosdóson kezdted a pályádat.
A gyermekgyógyászat szakvizsgához szükség volt a speciális ellátást nyújtó mosdósi gyakorlati időszakon kívül általános gyermekosztályon végzett gyakorlatra is, ezért visszamentem a szegedi gyermekklinikára. Jó kapcsolatot alakítottam ki az ottani kollegákkal is, *Bittera István*nal, *Novák Zoltán*nal és még sorolhatnám a neveket. A kapcsolat a Magyar Allergológiai és Klinikai Immunológiai Társaságon belül ma is él, vannak közös munkáink. A szegedi gyermekklinikára mindig jó érzéssel gondolok vissza, bár évek óta nem jártam arra.

Jelenleg Szigetváron élsz és praktizálsz.
Barcson születtem, 30 kilométerre Szigetvártól. A szüleimnek itt volt szőlője, így gyakran megfordultam a városban. Akkor úgy éreztem, hogy itt soha nem szeretnék dolgozni. A gyermekgyógyászat szakvizsga után egy évvel megnősültem, a feleségem idevaló a közelbe, így kerültem mégis Szigetvárra egy gyermekháziorvosi körzetbe. A körzeti munka mellett bedolgoztam és ügyeltem a városi kórház gyermekosztályára is. Egy viszonylag kis körzetből azóta egy nagy körzetet sikerült felépítenem.

Szigetváron van gyermekosztály?
Még van, de minden második évben elhangzik, hogy jövőre már nem lesz. 1988-ban épült az új kórház, azóta van itt gyermekosztály. Kis osztály, viszonylag nagy ellátási területtel, amely kiszolgálja a szülészetet, hiszen nélküle nem lehetne a szülészetet sem fenntartani.

Milyen a kapcsolatod az osztállyal?
Bejáró kollégájuk vagyok. Az asztmás betegeimet ott vizsgálom ki és a légúti betegségek szakambulanciáját is én viszem 1995 óta.

Hogyan látod az utánpótlás helyzetét?
Borúlátó vagyok. A mostani kongresszusunkon ugyan elhangzott, hogy a pécsi klinikán elég sok a rezidens, de mi a periférián ebből még semmit sem érzünk. Rendelek Barcson is, ahol egy közel 80 éves kolléga lát el két gyermekkörzetet helyettesként. Azt látom, hogy óriási szakadék van az utánunk jövő generációt illetően. A klinikákon talán kellő a létszám, de vidékre már nem jönnek a fiatalok.

Te mit mondanál a medikusoknak?
A szakma nagyon szép. Azért szeretem a gyermekgyógyászatot, mert hiába vannak specialitások, az általános gyermekgyógyászat szélesebb szakág, mint az általános belgyógyászat, amiben már nincs benne például a neurológia, és a pulmonológia is levált róla. A gyermekgyógyászat rettentő izgalmas tudomány, és ha az ember odafigyel és képezi magát, akkor szinte mindenhez lehet kompetenciája.

A gyermekgyógyászat a születéstől a 18. életévig terjedően foglalkozik a betegekkel. Neked melyik korosztállyal a legszorosabb a kapcsolatod?
Minden korosztály gyógyításának megvan a szépsége. Nagyon szeretem a serdülőket, ahogy kinyílnak a világra, főleg akkor, ha végigkísérhettem őket a születésüktől kezdve. Diagnosztikus szempontból a 6 év alatti korosztály jelent szakmai izgalmat, kihívást.

Azt mondod, hogy „ha képezi magát az ember", akkor talál igazán örömet a munkájában. Milyen lehetőséged van erre egy vidéki városban?
Mosdóson azért is éreztem magamat nagyon jól, mert volt egy nagy könyvtár a legfrissebb folyóiratokkal. Amikor eljöttem onnan, akkor a szigetvári kórház jellegéből fakadóan és az anyagi lehetőségei miatt ezt nem találtam meg. Internet akkor még nem volt, ezért azt gondoltam, meg kell próbálni bejutni különböző nemzetközi társaságokba.
Ez nem volt olcsó mulatság, de ha az ember társasági tag lett, akkor ingyen járt a szakfolyóirat. Így lettem több nemzetközi társaság tagja. Volt, ahol csak jelentkezni kellett, de például az Amerikai Allergológiai, Asztma és Immunológiai Társaságba csak ajánlással lehetett bejutni. Sokáig gondot jelentett, hogy ajánlót találjak, asztán végül egy Nashville-ben dolgozó magyar pulmonológussal, *Rusznyák Csabá*val vettem fel a kapcsolatot. Elküldtem neki néhány munkámat és ő pár nap múlva írt egy ajánló levelet, melynek hatására felvettek az amerikai társaságba. Idén már tizedik éve vagyok a társaság tagja. Így aztán házhoz jött a tudomány.
Ma már az internettel kinyílt a világ, és online tanfolyamokon veszek részt.

Ha az interneten a nevedre kattintunk, az is kiderül rólad, hogy több külföldi kongresszuson is szerepeltél előadóként.
Az Európai Allergológiai és Klinikai Immunológiai Társaság több kongresszusán szerepeltem poszterrel, de igazán büszke arra vagyok, hogy 2016-ban a berlini gyermektüdőgyógyász kongresszuson előadást is tarthattam.

Mennyire általános a gyermekgyógyászatban, hogy egy vidéki magyar családorvos nemzetközi kongresszuson tart előadást?
Nem általános, de azt látom, van jónéhány kolléga, aki a nemzetközi szervezetekben jól beépült tag. Ez nyilván kevésbé gyakori, mint a kórházban dolgozó kollégák esetében.

Hány gyermekpulmonológus van Magyarországon?
A kongresszusokon 200 körül szoktak megjelenni, ebből gondolom, hogy ennek a duplája lehet a valós létszám.

Egy kongresszus mindig az adott szakma nagy mérföldköve. A legutóbbi gyermektüdőgyógyász kongresszusnak volt-e olyan üzenete, ami a felnőtt tüdőgyógyászok számára is hasznos lehet?
Az egyik, amit már említettem, hogy készüljenek fel a CF-es betegek fogadására, mert ezek egyre többen lesznek. Felhívták a figyelmet arra, hogy elindult a CF-es betegek szűrése, de a diagnosztikus éberség az álnegatív eredmények miatt nem lankadhat. Több előadás is foglalkozott azzal, hogy meg kell teremteni a betegeink felnőtt pulmonológia számára történő átadásának optimális rendszerét.

Az internetről sok mindent meg lehet tudni rólad, én viszont személyes dolgokról kérdeznélek. Hogyan kerültél az egyetemre, miért akartál orvos lenni és megtudhatunk-e valamit a családodról?
Édesapám gazdasági területen jogász, édesanyám pedig biológia-földrajz szakos tanár volt. A természettudományi érdeklődésem tőle származtatható. Második általánosban elestem a biciklimmel, és eltörtem a lábam. Egy hónapig feküdtem a pécsi gyermekkórház sebészetén, mert akkor még nem operáltak, hanem húzó kezelést alkalmaztak. Ez a hónap eldöntötte, hogy semmi más nem akarok lenni, csak orvos.

Milyen volt az utad az egyetemig?
A pécsi Leőwey Klára Gimnáziumba jártam és kollégista voltam. Az osztályfőnököm *Litkei József* tanár úr biológia-földrajz szakos volt, és nagyon odafigyelt ránk. Emberileg és szakmailag is meghatározó személyiség volt az életemben. A pécsi egyetemre vettek fel, de előttem a bátyámat nem vették fel oda, hanem átirányították a gyógyszertanra, ami csak Szegeden volt. A család úgy döntött, hogy anyagi szempontból megpróbálnak átkérni a szegedi egyetemre, hogy ne kelljen két albérletet fizetni. A sors iróniája, hogy a bátyám otthagyta az egyetemet, én pedig Szegeden ragadtam.

Milyen volt medikusnak lenni Szegeden?
Először nagyon szerettem volna molekuláris biológiával foglalkozni. Diákkörös voltam a biológiai intézetben. Akkor ez a tudomány még könnyen érthető volt. „A plazmidok evolúciója" címmel írtam meg a szakdolgozatomat. A Magyar Tudományos Akadémiának volt egy szegedi központja, ahol növénygenetikai tanszék is működött. Ott én a pillangós virágúakkal foglalkoztam, és eredetileg erről szerettem volna szakdolgozatot írni. Az egyetemen azonban azt mondták, nem biztos, hogy az orvosin ez a téma fontos lenne, így maradtak a plazmidok.

Pedig régen a medikusok az egyetemeken botanikát is tanultak.
Sajnos nem vagyok jártas a botanikában, a tanszéket a légkör és az állandóan nyitva levő könyvtár miatt kedveltem nagyon.

Végül mégis a gyermekgyógyászat felé fordultál.
Szegeden *Bittera István* volt a gyakorlatvezetőm, ő indított el a gyermekgyógyászat felé, és nagy szerepet játszott a szakterületem megválasztásában is.

A múltból térjünk vissza a jelenbe. Mi foglalkoztat szakmailag mostanában? Azt hallottam, hogy az anaphylaxia ellátásával kapcsolatban próbálsz megvalósítani újszerű elgondolásokat.
A gyermekgyógyászat után iskolaegészségügyből, majd gyermekpulmonológiából is szereztem szakképesítést. A szigetvári szakrendelőben nemcsak gyermektüdőgyógyászati, hanem nagy számban allergiás betegek is jelentkeznek. Egyre több volt az étel-

allergiás panasszal hozzánk forduló gyermek, és izgattak a kivizsgálásuk szakmai kérdései. A gyermek az otthonából – ahol szigorú diétás szabályok szerint élt – bekerül egy közösségbe, ahol senki semmit nem tud az ételallergiáról. Először felméréseket végeztem, és az eredményeket előadások formájában ismertettem.

Nem kis munka lehetett.
Szigetváron elindítottunk egy bölcsődei, óvodai és iskolai képzést, melynek az a célja, hogy megtanítsuk a dolgozókat az ételallergiával kapcsolatos legfontosabb ismeretekre, valamint az anaphylaxiás roham ellátására. Idén év elején ebből alakult ki az ún. „Allergia Képzett Iskola – AKI" program, amit szeretnénk országossá tenni. Ez egy ingyenes online program nagyon sok elemmel, amit már több mint hétszázan elvégeztek.

Úttörő jelentőségű ez a kezdeményezés!
Magyarországon nem volt pontos adat az ételallergiás gyermekek számáról. Végeztem egy felmérést 116 ezer 3–18 éves kor közötti gyermek részvételével, amiből kiderült, hogy az ételallergia gyakorisága hazánkban 2,5%. A felmérésben nagyon sokat segítettek a munkatársaim, a feleségem, aki pulmonológus-allergológus szakasszisztens, illetve a gyermekeim, akik ötödéves egyetemisták Pécsett.

Gyermekeidet te presszionáltad az orvosi pályára?
Abszolút nem. Annyira nem, hogy a fiam először elment Budapestre a Pázmányra, ahol biomérnököket is képeznek, majd három hónap múlva hazajött azzal, hogy mégis inkább az orvosit választja. Ő gyermekgyógyász szeretne lenni, a lányom a gyermekgyógyászat és a reumatológia között ingadozik.

Sok időd van még a nyugdíjig. Mi van a bakancslistádon szakmailag és emberileg?
Kifejezett bakancslistám nincs. Az említett programot szeretném maximumra futtatni és segítséget nyújtani a szülőknek, a betegeknek és az iskoláknak abban, hogy az ételallergiás gyermekek minél nagyobb biztonságban legyenek. Sokak számára nem bír nagy jelentőséggel, de szeretnék elmenni egy hazai Real Madrid mérkőzésre. A stadionukban már jártam, de játszani őket még nem láttam ott. Ha ez egy BL döntő lenne, akkor maximálisan elégedett lennék.

Több helyen is rendelsz. Ha van egy kis szabadidőd, akkor mivel töltöd?
Szeretek futni a feleségemmel. Amikor elkezdtük, akkor nagyon nem szerettem. A futásnak a végét élveztem a legjobban. Ma már, ha tehetjük, akkor hetente 3-4 alkalommal napi 5-6 kilométert futunk. Sokat kirándulunk, és időnként beülünk egy-egy jó étterembe.

Mennyire ismerik el a munkádat, mennyire támogatnak?
A Magyar Allergológiai és Klinikai Immunológiai Társaságban és a gyermektüdőgyógyász szekcióban egyaránt figyelemmel kísérik és elismerik a munkámat. Helyi szinten pedig a betegeimtől kapok nagyon sok szeretetet és elismerést – és ez a lényeg. ■

Dr. Osvai László